

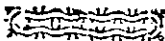

A' ROMAÍ TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Pénteken 30. Septemberben 1791.

Némely elegyes jegyzések.

Nagy ohajtással várjuk a' Koronás fejeket Béts-
be; de még eddig sem a' Tsáizár, sem a' Tsá-
szárné, sem Ferentz fő Hertzeg meg nem érkezte-
nek; pedig tsak nem le-irhatatlan azoknak számok,
kik ő Felségére várokoznak. — Egy néhány Béts-
ben mulatozott *Abbások* olyan irást kaptanak nem
régiben kezekhez, melly szerint Bétsből 24 órák a-
latt el-indúltanak. — A' *Penziós* Hadí Tiszt Urak-
hoz az a' F. rendelés érkezett, hogy ha Polgári
Köntöst vélznek magokra, mind a' Kardon, mind
a' Kalapon lévő *Pordupélyt* olyankor tegyék-le, és
tsak a' *forma ruhával* viseljék azt. — A' Rege-
menteknek parantsolatjok ment, hogy a' magok
Tisztjeiket minden kitsiny dologért Bétsbe ne botsá-
sák

sák szabadsággal, hanem ha el-kerülhetetlen dolgok vagyon itten; és arról is rendelés vagyon, hogy az itt mulatozó Hadi tiszteknek neveiket minden hónapban ő Felsége eleibe vigyék.

Szánfsándékkal-é, vagy mások után, de csak alig ha nem hazudott a' Kurirnak azon Budai Tördöltője, ki az *Egri* Püspök Ur ő Exjáról azt írta vala, hogy meg-halálozott; mert úgy értjük, hogy Istennek hála máig is él.

Következendő értelmű Udvari Végzést tétetett községsé ezen hónapnak 17 dikén ő Felsége, hogy mivel már a' Had el múlt; 's mindenfelé bőv aratás volt: tehát a' jövő Október Hónapnak első napjától fogva, újra el fog kezdődni minden Ts. 's Kir. örökös Tartományokban a' gabona bé vitelért való fizetés; akár más idegen Tartományokból; akár *Magyar Ország*ról való legyen a' gabona, és e szerint minden felé szabad lézzen vinni és hozni a' Gabonát.

Ama Természetnek sok rettentő *fatumait* kiállott *Komárom* Várofsa ezen hónapban is kéntelenítetett egy kis szerentsétlenséget ki állani. Itt olyan nagy szél támodott vala nem régiben, hogy némely házoknak a' Kéményeit is le szedte. A Dunán hajókon álló Malmok között egyet ezen szél el szakasztván, ez más 4 vagy 5 Malmokat megint el szakasztott; a' hid el szakadott, és így megint egy káros és félelmes mozdulás történt vala ezen Város' lakosai között.

Érdélyben most folynak a' sok *Instellatziók*, melyekről még ezután tudósítatunk. *Háromszéken* fő Tisztnak instelláltatott Gróf *Nemes János* Ur ő Nga, és a' Nemességgel együtt, a' Kormányfésékbéli Biztosok' jelen létekbén le tette a *homágiumat*, melynek le tételével háromszor kiáltotta a' nép nagy örömmel: *Éllyen a' mi F. Királyunk* II dik *Leopold*!

A' Generál Komandó adott vala ezen alkalmatlóságra 3 ágyukat, és keményen ágyuznak vala. A' Gróf 3200 személyeket vendéglett meg. Az ő Felsége Tzimere 's Neve egész étzaka meg volt világo.

lágosítva, és más nap virrattig tartott a' Bál, melyben 800 személyek vóltanak.

Alig lehet kiírni azon örömet, melyet vette nek a' Tseh Országbeliek közönségesen a' mostani Koronázásból, és az ő Fejedelmeknek édes Atyái indulatjából. — 17-dikben vala az az Augéntia Prágában, a' midőn egy aranyas erfényben ő Felségének 100 ezer forintokat, (egy Státus obligátiojában) a' Felséges Királynénak pedig 10 ezer aranyokat alázatosan által-adának. — Leg-alább is 8 dik Oktoberig várjuk vala ő Felségét; de könnyen meg-eshetik, hogy 20-dikban sem lészén itt-hon. Azt mondják, hogy a' F. Királyné roszszúl érzette vólna magát Prágában, és talám a' vólna meg nem érkezésének oka; de azonban a' szüntelen való eszözések-is okozhatták.

Egy Erdélyi Gavallér Budán a' F. Palatinus-nál fordúlván-meg, azt kérdi ő Felsége tőlle: nó hát hogy végzödék az Urak *Diatája*? Nem leg-szebben biz a' Felséges Uram, mert ott szintén oly Vallásbéli vetélkedés vólt végre, mint akárhol. Nints mit vésenek hát az Erdélyiek néküink Magyaroknak a' szemünkre, (mond a' Palatinus) ha ott, hol örökké nagyobb vólt a' Türedelem, szinte olly nagy lármát okozott a' Vallás.

Ugy értjük Budáról, hogy a' Kárdinális Ur ő Eminentziája a' Pelli két 'Sinatot maga afztalához méltoztatta vólna. Ha Nemzetünknek ezen első személye és fő Papja ezt tselekedte, ez egy valóságos gyemánt-kő az ő Eminentziája esmeretes Türedelmi Koronájában — és jó példát adott ezeknek-is a' Türedelemre.

Debretzen 20 dik Sept. — Kedves Ur! Barátom
 Uram! — Már egy néhány izben olvastam az Ujjá-
 gaiban a' Debretzeni gyuladásokról egy két sort,
 vettem észre azt is, hogy bővebb tudósítást örom-
 mel olvasna. Itten olly nagy a' rémülés a' gyujto-
 gatók által el-hányt tzedulák miatt, hogy már nem
 tsak a' Köz nép, hanem a' Fő Uraságok is kezdik
 az ablakaikat kövel bé rakatni, valamint a' Parafat-
 ság, és a' kikne. föld házaik vagynak, sárral a'
 magok ablakát bé tapasztották minden felé. Egy
 néhány héttől fogva a' Mester-emberek semmit sem
 dolgozhatnak; mivel minden műzereiket a' pintzék-
 be, és az Udvarokon ásott jukaikba takarították.
 A' szegénység a' búzáját féltvén a' tüztől, az Ud-
 varán gödrökben el-ásta, 's ottan szépen ki tsirázt-
 tatta, 's már most könyveze nézi minémü nagy
 kárt valltak a' miá, hogy a' tüztől félvén alkal-
 mas helyre nem rakhatta búzáját. Már mint egy
 130 Telekeken vagy Udvarokon való házak, óiak,
 élésre való dolgok lettek hamuvá. Két Gazda ne-
 vezetes kárt vallott; edgyiknek malmai, másíknak
 mostanóban épült ujj élés házai, iftállóí lévén a'
 tűznek prédájaivá: tsak ezek kettőn 6000 forint kárt
 igen vallottak. Sokra megyen már a' kár, na pe-
 dig máig sem szünnek-meg a' levelek el-hányattat-
 ni, melyben némely Elöl-járók házaik fenyegettet-
 nek. A' Tanáts mindent el követ, hogy ezen go-
 noszságot ki tanullya. Száz aranyat ízért annak,
 a' ki a' társait ki vallya, s magának pedig el-áru-
 lónak grátziát. Akadt is már három Leány, a'
 kik ki vallák, hogy ők gyujtották-meg magok az
 Iftállójokat. Ketteje már vizsgálta szopta a' mit val-
 lott, azzal álván elő, hogy ő tsak a' 100 aranyért
 vallotta azt. De a' egyik még most is vallya; de
 az, a' kire akarja kenni: tagadja. Egy Afzfzonyt
 nevezett, a' ki nékiek egy egy ujj mentét ígért, tsak
 gyujtsanak. De alig há ki nem mosdanak ezek be-
 lölle. — — Az Isten az illyen nagy gonoszsá-
 got másképpen szokta ki nyilatkoztatni. A' vigyá-
 zat igen nagy, kivált éjjel; mert ekkor még ma-
 ga is

ga-is a' Fő Biró Úr sokszor meg-nézi a' Strásákat a' vigyázó helyeken; nappal pedig senki nem vigyáz, pedig mindég nappal estek a' gyúlások. Már ezután bátrabban lehetünk valamivel, mert a' nagy szárazság után az első el indultak; ásztatják földünket. Erre is nagy szükségünk volt. Így talán többeske borunk lesz, mert a' hegyeket termettek mondják, kivált a' hol a' jég el nem verte, csak a' volt a' bajok, hogy a' szálló szemjei voltak aprók. Na de majd el felejttem: az el múlt Ur napján *Nagy Majtinban*, *Kállóhoz* négy mértföld, el-megy egy szegény ember búza venni, meg veszi, de nem volt szabad Innep nap; el-megy a' Plebánushoz, az sem engedhette az Innep miatt, a' feleségét a' ki viselő volt, el-küldi instálni, annak sem engedi, nem szabad dolgozni úgy mond: ilyen nagy Innepen. Fogja a' szegény ember el-megy a' czeremoniát nézni, látja hogy a' Templom felé lövöldöznek; egyszer meg lát egy fojtást a' Templomon, most bizony úgy mond mingyárt dolgok akad azért hogy nem szabad dolgozni: úgy is lett, mert a' Templom meg gyúlt, és torayostól edgyütt elégett. — A' szép életnek köblinek az árpa 9 májás, az őszinek hat hét májás, az árpa 16 garas, a' zab 10, 12, Köbli. De még óltsóbb is lehet, hiszen Nefzméllyen a' Duna mellett a' Rectornak egy 23 kevés Keresztjéből 16 véka zabja lett. Na csak van mit enni hálá Istennek, majd meg látsuk mit iszunk réá. Fogom erről-is, több tudni való dolgokról-is ez után az Urat bővebben tudositani.

Buda 21. Sept. — A' Budán tartatni kezdett Tisztelendő 'Sinatnak, eddig volt folyamata röviden és velősen. (A' 'Sinat nevezetet senki se szégyenelje, mert ennek csak addig lesz rüt értelme, míg a' gyakorlás által széppé nem válik; mint a' kurta Magyar ruhát ez előtt két esztendővel *pojkosnak* mondtuk, már most pedig *szép*, — *betsületes* — *Nemzeti*). — E' folyó hónapnak 12-dik és 13-dik napjai csak a' meg-jelenés' napjai voltak (Dies comparitionis. 14-dikben reggeli 9 és 10 óra között).

között öszve gyülekeztek a' Papi és Világi küldöttek, 's mások is feles számmal a' Budai Ország Házában, melly a' 'Sinat' öszve gyűlése helyeül engedtetett: és ott mingyárt négy Papi, és négy világi, mind öszve nyóltz személlyek' rendeltettek, a' kik a' Király Képe' viselő vagy Commissárius M. Almási Pál ö Exja' tiszteletére és hívására menjenek, 's míg azok oda jártak, ugyan annyi számmal arra választatódtek, hogy ö Exját az Ország' Háza kapujában elfogadják, bé kísérik 's székebe ültesék; a' Követséget ö Exja' ajánlása, 's nem sokára el is érkezése követte; bé kísértetett azért, és a' leg-felső helyre ugy ültetett, hogy a' majd választatandó 'Præsesnek jobb keze-felől essen, (két szék lévén rendelve a' több székeknél egy kevéssel előbbre.)

El-foglalván a' ki-mutatott helyet a' Királyi Commissárius, mindjárt minden közföntő idvezlések' hátra hagyásával a' *Jövel Szent Lélek Ur Isten* énekeltetett; az énekles után a' *Miskóltzi* mint leg-öregebb Püspök, a' dologhoz 's annak körülállásaihoz alkalmaztatott szép Imádságot mondott; mellynek végezetével a' *Szent Dávid Söltáriból* ez énekeltetett: *Naphoz Napok adassanak a' Királynak.*

— Ezzel a' Szent czeremoniának vége lévén a' Királyi Commissárius Ur ö Exja, a' *Szent Sinat*nak meg közföntésére és maga hivatalának le rajzolására egy igen szép Magyar *Oráziót* mondott, mellyre elméssen és nagy hálaadatos indulattal felelt magyarául M. G. idösb *Rádai Gedeon Ur*, mint leg-öregebb Curátor, és ezek után el olvastatván a' *Sinatot* illető Felséges Parantsolat, M. Gróf *Teleki Josef Ur Præsesnek*, 's mivel tlt. Gróf most jelen nem volna, annak meg érkezéséig már említett idösb Gróf *Rádai Gedeon Ur* elől ülönék, Mélt. *Pogány Lajos Ur* a' világi rendből első, *Szilasi János Ur* második, az Egyházi rendből pedig T. T. *Kármány Josef* és *Szöke Ferentz Urak* Notáriusoknak választatván, a' tanátskozás el-kezdődött, a' *Szent Sinat* munkálkodása tárgyául a' Felséges bé-nyújtott könyör.

könyörgő Levél foglalatja, 's az arra költ Felsőes Rendelés vétettetvén fel.

Első dolga vala a' Budai Tiszteletes 'Sinatnak, hogy az ugyan azon napon, Pesten, a' Ns Várme-gye Házánál öszve gyülekezett Aug. vallástételt tar-tó Atyafiak Tiszt. 'Sinatját, arra választott Követ-ség által meg-köszöntse; melly végre ki-is vála-fzott és el bortsátott az Egyházi és Világi Rendből e-gyenlő számmal tisztes Követeket, a' kik mig ma-gok követségeken jártak, tanátskozás tartatott ar-ról, hogy miket lehetne és miket nem a' gyüleke-zet tárgyai közzül, az Aug. vallás-tételt tartókkal együtt, és egy formán folytatni; de mivel ezt egy félnek meg határozni alkalmatlannak íteltetett, új Követség küldetett a' Pelli 'Sinathoz, hogy vála-fzon mind a' két T. T. 'Sinat, maga tagjai közül bizonyos és egy forma számú személyeket, a' kik *Mixta Deputatio formában* dolgoznák ki, mikben lehessen öszve egyezni, 's együtt dolgozni mind a' két 'Sinatnak, melly Követség Buduról Pestre által menvén, már a' Pelli 'Sinatot az napi tanátskozá-sától meg-szüntnek lenni találta, és az onnan kö-szöntés végett bortsátott tisztes követséggel Budára a' Szent 'Sinatba vizlza tért; a' Pelli köszöntő Kö-vettséggel vizlza menttével, maga követségéről hirt mondott; 's e' Követségnek tökéletesítése más nap-ra halasztatott.

Mivel pedig a' jó rendtartásra valónak ítélte lenni a' Tisztelendő 'Sinat, hogy az öszve ülések al-kalmatlanságával más jelen ne lehessen, hanem a' kinek maga Superintendentiájától bizonyosság-levele, vagy hitele *Credentiondlissa* vagyon; erre nézve még azon Gyűlésben ki nevezettek négy Egyházi és négy világi renden lévő Urak, a' kik az nap délyest ösz-ve ülvén Deputáció formában, e' dolgot meg-visgál-ják, 's ez eránt más nap jelentéseket a' Gyűlésnek meg tegyék.

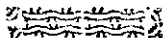
Más napon tehát ugy mint September 15-dikén ismét öszve gyülekeztvén a' Szent 'Sinathoz tegnap választott két Küldöttek még kettővel lokalsituatván el-bo.

el-botsáttattak, hogy az elegyes öfzve ülésről hirt vigyenek, és már most követtségekhez ragasztatott annak hurré tétele - is, hogy a' Budai 'Sinat tsak a' Rend és Törvény szerint Küldötteket engedi maga Tanátskozásaiban jelen lenni.

Mig ezek magok Követtségekben jártak, az a' latt a' *Credentionalisok*' meg vizsgálására rendelt *Deputatio*, be mutatta maga munkáját; melly alkalmatossággal elő-fordult Tifzt. *Sinai* Miklos Uram' kívánsága, hogy a' Szent 'Sinatban, mint a' Debretzeni *Tractusnak*, vagy Esperességnek küldöttje jelen lehessen: melly kívánságának erősségül bé-is mutatta *Sinai* Ur, a' sokszor említett *Deputatio* előtt a' maga *Credentionalisok*'t a' Debretzeni *Tractustol*; de mivel ezen hitel levél az ugyan Debretzeni Superintendenciának (mellynek minden Debretzeni Kerületbéli *Tractusok*, és így a' Debretzeni is függökppen alatta vagynak) hire nélkül adattott, sőt a' Superintendencia, rendelt is más két *Deputatusokat* ugyan azon *Tractusból*, köz-akarattal, egy Egyházit, és egy Világit, 's egyébaránt-is ezen *Credentionalis* az egész Superintendenciának nemü nemü megvetésével, *Sinai* Uramat Superintendenciának nevezi, a' ki *Tractusból* nem küldtethetik; ezen 's több okokból a' hitel-levelet a' *Deputatio* bé nem vehette, és a' Sz. 'Sinat is erő nélkül valónak találta; ki küldtetett tehát *Sinai* Ur a' 'Sinatból, a' K. Commissarius Urnak-is akarattal, 's *declaratioja* mellett; meg-engedtetvén azonban *Sinai* Uramnak, hogy az ötöt küldő *Tractus*' törvénytelen tselekedetét írásban menthesse, a' több rendes és törvényes Követek pedig olyanoknak lenni megismertettek, és mindnyájoknak külön külön 'Sinat V. Notariusza neve alatt Levél adattott, mellyet az ajtón-állónak annak idejében mutatni kelljen.

A' Pelli T. 'Sinat az oda küldött Követtséget kedvesen vette, az együtt dolgozó *Deputatio*ról tett javallást helyben hagyta, a' mint a' Sinatba bótotsáttatható személyek eránt-is a' Budai 'Sinattal meg-

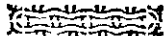

meg-egyezett, és mind ezeket nyóltz választott Követek által ezen 'Sinatnak tudtára adta, megküldvén egyfzersmind a' Budaiakkal együtt dolgozandó Pelli választottaknak neveiket: melly Követséget vévén a' Budai 'Sinat, annak meg-határozását hogy a' *Mixta Deputatio* Budánn e' vagy Pesten dolgozzon, magának azon *Mixta Deputationak* szabad tettzésére hagyta.

Ezen *Mixta Deputationak* tehát idő engedtevévén a' munkálkodásra, a' harmadik öfzve ülés nem elébb, hanem Sept. 20 dikán tartattathatott; a' mikor minekelötte az elegyes Deputátionak, (melly Pesten Confil. Vai István Ur elől-üléss alatt dolgozott) munkája a' meg- vizsgálás végett elő vétetőd-nék; el-olvasatott a' Prothocollum, melly magyarul iratott ugyan, de olly fel tétellel, hogy a' meg vizsgálás után Deákra-is által tételsék, mellynek olvasása közben elő jött, hogy az Oskoláknak mindenképpen lehető el rendelése-is munkába vétetőd-jön e' vagy nem: de az, a' két Prézeseknél már a' Pelli 'Sinatnak is tudva lévő meg egyezésével továbbra halaszthatónak ítéltetett, ki- vévén az Oskoláknak a' felsőbbektől való függését, melly most tanátskozásba-is vetetődött az alább irt mód szerint.

Ezek után el-olvasatván a' *Mixta Deputatio-nak* bé mutató munkája; a' miket az, az Aug. vál-lást tartó Atyafiakkal közölsen munkálhatóknak ítélt, olyanoknak lenni meg-ismertettek; a' mint hogy mindjárt meg is határoztatott, hogy az abban illetett dolgoknak sijező ki-dolgozására öt rendbéli Deputatiók rendeltésenek ujjobban, nyóltz nyóltz személlyekből, ugy mint négy Egyházi, egy négy Világi Urakból állók, és azoknak a' mint más nap' ugy-mint 21-dikén köz akarattal ki nevezettek, neveik különös Követség által, a' Pelli 'Sinattal közöltésenek, olyan jelentéssel, hogy azon T. 'Sinat is maga Tagjai közzül hasonló számú Urakat rendeljen, a' kik együtt emezekkel köz akarattal dolgozzanak. — Sept. 21-dikén tehát — Már véghez ment az ezekről való tanátskozás, midön azomban
meg-

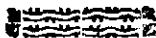
meg érkezett a' Pelli Követség, és jelenti a' Pelli T. 'Sinatnak hasonló végezését azzal a' különbséggel, hogy a' ki dolgozandó dolgokat csak négyrészre osztották; az adatott tehát feleletül, hogy különös Követség által tudára fog mindjárt adattatni a' Pelli 'Sinatnak, az itt tett végzés, és kérettetni, hogy ötödik Deputatiot is rendeljenek; a' minthogy elbótsáttatván, 's meg vivén a' réájok bizott izenetet a' Követek, meg-edgyezett mind a' két 'Sinat abban, hogy öt Deputatiok dolgozzanak, mind a' két 'Sinatból a' fent irt mód szerint választottak közösen, úgy mint:

Az első. Az Ekléliák külső igazgatásának és a' Könyvek' meg vizsgálásának módjáról. — *a' második.* Az Eklésiai fenyitékről. — *a' harmadik.* A' Házasságbéli dolgokról. — *a' negyedik.* Az Oskolák' függéséről. — *az ötödik.* A' Fundatiókról, 's azokra való gondviselésről.

Ezen öszve ülésben el-olvastatott T. *Sinai* Uramnak is mentsége Instántia formában: De a' mely mind elégtelennek, mind egyszersmind sértőnek, és ezután is viszfzálkodásra czélozónak találtatván, ő Kegvelmének a' Gyülésben hely nem adattatott, és hogy az eránt irt Protocollaris Extractus ő Kegvelmének ki-adattatsék, meg-határozatott.

Ekkor a' Gyülés el-olozván, a' ki-rendelt öt rendbéli Deputatziók munkához fogtak; és a' dolgoknak nyomos vóltához képeest nem lehet reményleni, hogy munkájokat a' folyó Sept. hónapnak 26-dika előtt be-mutathassák. — Költ Budán 24 dik Sept. 1791.

A' Ts. és Királyi ujjanton a' Portához rendeltetett Követ B. *Herbert*, olyan egyezést tett közelebbről a' *Rójs Effendivel*, hogy a' mig a' rendes Posta út *Semlinen* és *Belgrádon* keresztül Konstantinápoly felé ki tsináltatnék, addig a' Posta minden hónapban 2 versben *Szebenen* és *Bukaresten* keresztül végye útyát: még pedig minden hónapnak 2-ső Kedgyén vagy Péntekjén, és másodikszor a' hónap.

hónapnak 15-dikén túl eső Kedden vagy Pénteken Ezen rend szend szerint az első Expeditio Oktobernek 4 dikén, a' második pedig 18-dikán fog megtétetni.

Külső Országot illető dolgok.

Frantzia Ország. — Párisban Sept. 13-dikától fogva nintsen vége a' véghetetlen örömnök. A' leg-elevenebb vidámság tekinget-ki minden Frantzia Polgárnak két izeme közzül; és a' Hal áruló Afzonyok az öröm miá föld részegek. Midön ezen meg nevezett napon, a' Királynak tulajdon keze által iratott azon Levele, mellyel a' Constitutiót minden fel-tételek nélkül el-fogadta, a' Nemzeti-gyűlésben olvastatnék, a' nagy várokozásban mindenek elbámulva halgatnak vala; melly bé-végeződván a' leg nagyobb öröm kiáltással töltenek-bé minden izegeletek. — *Fayette* előbbször a' Gyűlésben fel-álván, e' következő 3 punktumokat javasolta Dekretom által meg-erősítetténi. — *1. szor.* Hogy a' Királynak titkos el-menetele miatt fogságban vagy per alatt lévő minden személlyeknek szabadság engedtsék, és ezek minden törvénykezés aloll fel-izabadittasának. — *2. szor.* Hogy ezen Revolutiót illető minden egyéb perlekedés béli Processusoknak örökre való félre tétele iránt a' következő napon egy Dekretom adattasék ki. — *3. szor.* Hogy az Országból való ki költöződés miatt szokásba jött minden némü Palsusok és egyéb akadályok el töröltetsenek, és mindennek szabad légyen arra menni, a' merre teltzik. — Ugyan ezen napon egy 60 tagokból álló Deputatio válofztatott, melly a' Királyhoz küldettéván, a' Nemzeti gyűlésnek ki mondhatatlan örömet és meg elégedését jelentette. A' Király is ezen Deputatio' minden ki-telhető leg-nagyobb meg-élégedéssel és belső meg-illetődéssel fogadván, minden előre való készület nélkül tsak szív-béli érzékenysége szerint felelt. A' többek között ezen Izovak igen emlékezetesek vóltanak beszédjé-beu.

ben. — *Már most jött el az a szempillantás, melyben minnyájon egy Tagot kellett tennünk.* — Azonban bé érkezővén a Királyné is, egyik kezén a kis Hertzeget, a másikon pedig a Hertzeg-afszont vezetve, ennek alkalmatosságával ismét szólott a Király, ezt mondván — *A Királyné-is Gyermekemmel együtt részes én véllem ezen örömben és meg nyugott indulatban.* — A Királyné hasonló módon jelentette a Deputatusoknak ezen indulatját. — Továbbá szólott a Király a felől is, hogy a *Kek pántlikás Rendnek* meg-tartásához lett volna ugyan magának kedve: de mivel a Nemzeti gyűlés ellenkező Törvényt rendelt ez iránt, tehát már most ő Felsége is Fijával együtt ezen Rendről le-fejmondani.

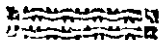
Már csak eddig elé-is le-irhatatlan a Frantzia Polgárok öröme: de képzelje ki ki hni-némü indulattal szemlélte 14-dikben dél előtti 12 tödfél órakat XVI-dik *Lajos* muzikáknak harsogásai között, a maga Királyi Házaiból, egész K. Familiájával együtt a Nemzeti gyűlés palotája felé meg indulni. A Király csak a *Lajos Keresztyét* tette vala ekkor köntörsére. A Királyné, a Hertzeg, és Hertzeg Afszony egy szekérbé ültenek a Királlyal: a Ministerek mindjár utánok mentenek egy más szekérben. Az Istálló Mesterek, Pásik és Nemzeti Gárdák valának a kísérők. A Király egy kerülő útat vett a Városon keresztül, a hol a népnek örömláltása mindenütt az ezeket verte ő Felségek után. — A Nemzeti-gyűlés egy 10 tagokból álló és ő Felségek elejébe küldött Deputatio által fogadta-el ezen nagy vendégeit. A Király, a Ministertől kísértetve, a Praesesnek jobbjá felől vette magának az ülő helyet: a Királyné pedig, nem meltsze a Királytól, a véle lévő K. Familiával együtt, egy óráló szék formába telepedett le. Ekkor a sokaság mint egy el-némulva halgatván, a Király e képpen szólította-meg a Gyűlést:

„Uraim! — Azért jöttem, hogy a Constitucionak tegnap meg-ígért el-fogadását meg-erősítsem.

tsem. Esküszöm tehát, hogy a' Nemzethez és Törvényhez hiv lézsek, és a' nekem adatott hatalmat arra fogom fordítani, hogy a' Constitutiot formáló Nemzeti-gyűlés által szerzett Constitutio fenn tartassék, és a' Törvények bé-töltsenek. „ — (Itt mindenek fel-kiáltották, hogy *éllyen a' Király*: a' Király pedig e' képpen folytatta további beszédét.) „Bár tsak ezen nevezetes idő-szakafz a' békesség' és egyesség' visszsa állításának idő-béli ponttya, a' nép' szerentsés állapottyának és az Ország boldogságának zálloga lehetne! „ — Itt mindenek a' magok nagy örömököt ismét az *éllyen a' Király!* kiáltásával jelentvén, a' Juslic Minister kezébe adta a' Királynak a' Constitutiot, ki ennek a' maga nevét, az egy tseppet sem szűnő égre ható öröm kiáltások között, alája irta. Meg esvén ez, feléje fordult a' Præses a' Királyhoz, és egy közönséges beszédet mondott el, mellynek summás foglalattya ide men-gyen-ki.

„*Király!* — Igen sok esztendőkig tartott visszsa-élések terhelték Frantzia Országot; a' Nemzeti-gyűlés ezeket el-törlötte, mellyel a' közönséges boldogságnak fundamentomát meg-vetette; az egész Nemzet meg-elégedett az ő Dekretomaival, melly szerint már minekutánna a' Constitutio szerint való Királyi méltóságot a' Király el-fogadta, nints a' Nemzeti Gyűlésnek, mit kívánnyon, semmi egyéb hátra. (*Végre ezekkel a' szókkal vékeszi bé a' Præses a' maga beszédét.* — *Király!* — Melly nagy-nak kell izemeinkben, melly kedvesnek sziveinkben, és melly méltóságosnak Historiánkban lenni ezen ujjá-születésünk idő-ponttyának, a' melly — Frantzia Országának Polgárokát — a' Frantziáknak Hazát — Néked pedig, mint Királynak, ujj névvel nevezendő dítsőséget és méltóságot, mint embernek pedig az örömeink és a' boldog érzékenységeink ujj for-rást szerzett! „

Midön a' Király beszélleni kezdett, ekkor valamint a' Király maga, ugy a' Præses és a' Nemzeti-gyűlésnek minden tagjai fenn állottanak. De mi-vel

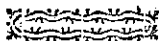

vel még a' Királynak el-érkezése előtt már egyezés esett volt az iránt a' Gyülésben, hogy ennek tagjai, a' *Nemzeti Felsőségnek* meg-bizonyíttására a' Királyt le ülve halgalsák meg: tehát el kezdvén a' Király beszélni, azonnal előbb a' Prazes és utána minden Deputátusok le ültenek, mellyet a' Király elzébe vévén, maga is azonnal le ült. — A' Prazes is fenn állva kezdette, de le ülve folytatta beszédét mind végig. — Valamint 13-dikban, ugy 14-dikben is igen erősen meg vóltanak a' Városnak minden részei világosítva. — 15 dikén Septemhernek meg-határozta a' Nemzeti gyülés, hogy a' Király kérettelsék, hogy Párisban Sept. 18 dikán, az után pedig az Országnek mind a' 83 Departmánnyaiban közönségesen proklámáitassa a' Constitutiót; azon napra pedig, mellyen proklámáltatni fogja, közönséges innepet hirdettesen.

Sept. 14-dikén a' *Fayette* fellyebb említett jóvaszlásai is Dekretomba tétettnék, u. m. hogy az Országból mindennek szabad légyen oda menni a' hová tettik; továbbá hogy a' *Revolutiora* nézve fogságban lévő minden személyek szabadon bótalsanak.

Avénio Várofsának és *Venaisin* nevü Grófságnak régen ohajtott kívánságára is réá állott már a' Nemzeti-gyülés, melly szerint e' következő Dekretomot erősítette meg ugyan ezen napon — „ hogy *Avénio* és a' *Venaisini* Grófság, Frantzia Országnek ezekhez való jusza szerint, és az ezekben lévő Közönségeknek 's Polgároknak nyilván ki jelentett kívánságára, ez napságtól fogva Frantzia Országgal foglaltatsék együve: az Executiva Hatalom pedig értsen egyet a' Romai Udvarral, az ezen Udvaraak e' béli káráért való elég-tétel iránt.

Berlinből ugy értjük, hogy itt ujra olly mérges szemekkel tekintget *Márs* Isten, mint a' *Rájkhenbahi* edgyezés előtt — és miért? a' *Dántzigi* és *Torni Procellus* tsak alig ha a' *Muzka* ítélő széken is meg nem talál fordulni, hól az ellenkező Prokátor *H. Potemkin* fog *allegálni*. Leg-alább semmi más okot nem

nem látnak a' *Politikások*, miért gyűjtessék öszve a' *Pruszszus* Tábor, melynek Septembernek végéig békességes lábra lépni már rendelése vala.

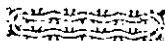
Itt Auszriában Sz. *Pöthen* egy tsudálatos házoságot irnak le némely *Levelek*, hogy esett volna, mely ha úgy van, valofággal tsudálatos is. Egy Hadnagy el-vette nem régiben felelégül a' maga *Káplárját*. E' mesének tettzik, de igaznak állittatik. A' *Káplár* *Leány* volt, ki tsak a' *Hadnagy* szeretetéért öltöztvén *Férfinak*, 5 esztendőig hadi szolgálatot tett; de minekutánna szülei meg hóltanak, igen nagy gazdagfág maradván rá, magát ki nyilatkoztatta, és *Kedves Hadnagyának* így lett. törvényes *Felelége*.

Miskoltzról, Sept. 15-dikén. — „A' napokban, következőndő tizmű munka jött kezembe: — A' fekete epés mértékletnek (*temperamentum*), és az alatt el-réjtezett számtalan és tündéres betegségeknek, nevezetesen pedig a' köszvénynek, és láb köszvénynek, úgy az ótvárnak és arany-érnek az új tapasztalásokból, különösen pedig *Grant Vilhelm* tudós *Londoni Orvosnak* képzeménnyeiből, rész szerént *Angliából* *Magyarra* fordította, rész szerént ki dolgozta *Benkő Sámuel*, *N. Borsod-Vármegyének Fő Orvosa*.

Ezen munka 459 lapból áll. — Azt írja könyve végén a' tudós *Hazafi*:

„Ide akarám ragasztani (úgymond) a' fő szédelésről, és fájásról, meg tébolyodásról, a' fárgaságról, szél-ütésről, és tagok' el-esésekről, tulajdon tapasztalásaimból öszve-rakott és le-irtt munkámat is; de éppen a' húzá villza szándékomat, hogy tsak ezen el-készültt munkának ki nyomtatása is nem szégyen *Legénynek* való.“

Meg tettzik ezen példából is, hogy nem a' *Magyar Tudósokon* múlik, a' *Tudományoknak* édes *Anyai Nyelvünkön* való terjedése. Mert ezek magok' meg erőltetésekkel is készek buzgó *Hazafiságokat* meg mutatni. *Benkő Sámuel* Ur egygy azon *Díszei* közül édes *Nemzetünknek*, kiknek köz-hasznun munkáikat érdem-pénzekkel jutalmaztatták a' külső *Univerzítások*; a' ki tehát említett munkájából is szélesebb

sebb ki-terjedésü ditséret reménylhetett volna bizonyosan a' jövedelmen kívül, ha azt idegen nyelven írta volna: kész volt mindazáltal, tulajdon hazna' 's ditsőssége' rövidségével is hazája' hőldogságát és ditsősségét nevelni; 's példájával Hazánk' tehetős fiait a' Közjó' hathatós elő-mozdítására ébreszteti — Nemzeti Litteraturánknak Metzenásokat támasztani. “

A' ki a' *Miskóltzi, Diós-Györi, Aranyosi, és Csuai* tsáp-székeket, serföző- és palinkaházat, 's vásárokat, ezen folyó Esztendőnek elő Novemberétől fogva ki akarja árendálni: jelentse magát a' *Pesti Cameralis Administrázió*nál.

Pesttől Sept. 18 dikán költ utolsó Tudósítása *Doktor Kéz Josef* Urnak, a' mellybe jelenti a' Közönségnek, hogy még a' jövő Karátsanig Pesten fog maradni; mivel azon *Patienseknek* száma napról napra nálla nevededik, a' kik külön külön környül-állások végett fejedelmében mind ekkoráig nem részeseülhettek: — — — Noha Szent

Mihály nap után Bétsbe szándékozott bizonyos dolgai eránt fel-menni, de nem hogy ottan örökös lakóul maradna, hanem a' midön el tett tzellyát el-érvén ismét Magyar Országba visszajön, a' hol tellyes igyekezettel azon fog szorgalmatoskodni, hogy mindenek előtt meg mutathassa kedves Hazájához vonzó szeretetét, és hogy hőtig igaz fia maradni kíván. Lakása lészzen Szent *Mihály* nap után is a' *Hatvani* kapun kívül a' *Benitzki* Ferentz Ur Házába.

NB. Különösen tudósítja ezen Doktor Ur a' *Debretzen* Kerületbéli Közönséget, leg-inkább azokat, a' kik azon már többször említett *Angliai Szem-Balsam* ből és ugyan olyan spirtu ből részeseülni akarnak, tehát *Debretzeni Szabad Királyi Városában* ifjabb *Keresztési* István Uramnál volt *Gróf Kültai* házában ugyan azon az árron és olly valóságban, valamint a' *Izérzönél* lehet nevezni főképpen mást a' *Szent Mihály* napi Szabadság alkalmato-kágával.